

Урок 42

Тема. Рей Дуглас Бредбері (1920—2012). Цікава історія з життя письменника. Проблема руйнування духовних цінностей в оповіданні «Усмішка». (ТЛ) Поглиблення понять: оповідання та новела (фантастичне, науково-фантастичне оповідання), тема твору

Мета (розвиток компетентностей). Предметних і комунікативних: знання цікавих фактів життя й творчості Р.Д. Бредбері; знання і розуміння жанрових особливостей оповідання та новели, особливостей фантастичного та науково-фантастичного твору, знання і розуміння змісту твору «Усмішка», уміння виразно читати і сприймати на слух монологічні/діалогічні висловлювання, переказувати, коментувати й інтерпретувати художній текст, відповідати на запитання за змістом прочитаного/почутого; висловлювати власні думки, почуття і враження, викликані прочитанням твору, формулювати тему і проблематику твору, виокремлювати мікротеми. **Ключових:** розвиток уміння визначати головну і другорядну інформацію, розрізнати відому й нову для себе інформацію в прочитаному/почутому тексті; уміння проводити паралелі між образами й ситуаціями з оповідання і власним життєвим досвідом, логічно обґрунтовувати висловлену думку; формування ціннісних орієнтацій (повага до науки та культури, розуміння їхньої духовної складової для успішного сталого розвитку людства).

Обладнання: ПК, презентація за темою уроку, підручники, зошити.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань.

Хвилинка творчості. Презентації сенканів, повідомлень, усних розповідей про Гаявату.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми. Мотиваційна бесіда про фантастичну літературу за питаннями і висловами відомих людей на с. 259 підручника.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Слово вчителя. «Мене виростили бібліотеки. Я не вірю у коледжі та університети. Я вірю у бібліотеки, бо більшість студентів не мають достатньо грошей [на освіту]. Я не міг відвідувати коледж, а тому проводив у бібліотеці три дні щотижня впродовж 10 років. Жюль Верн був моїм батьком. Уеллс - мудрим дядечком. Едгар Аллан По доводився мені двоюрідним братом, він як кажан — вічно мешкав у нас на темному горищі. Флеш Гордон та Бак Роджерс — мої брати і товариші. Ось вам і вся моя рідня. Ще додаю, що мою матір'ю, цілком ймовірно, була Мері Уоллстонкрафт Шеллі, авторка Франкенштейна. Ну, ким я ще міг стати, як не письменником-фантастом із такою сімейкою», - так з гумором розповідав Бредбері про себе. А що ви знаєте про Р. Бредбері та письменників, яких він згадує?

Робота з підручником. Опрацювання нарисів про Р. Бредбері в підручнику (с. 260-262). Три групи представляють результати роботи над питаннями 1-3 на с. 262.

Перегляд презентації. А. Химинець «Рей Дуглас Бредбері. Пророк космічної ери».
<https://www.youtube.com/watch?v=-MWhga61Lk4>

Опрацювання понять теорії літератури. «Фантастика» і наукова фантастика» (с. 260).

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій.

Робота з художнім текстом. (Евристична бесіда, коментоване читання, прогнозування наступних подій, словесне малювання).

- Як ви сприйняли назву твору спершу, до його читання? Про що, на вашу думку, має йтися в такому творі? Як можна перефразувати назву, щоб вийшло запитання?

- Коли відбуваються події оповідання «Усмішка»? Яким автор побачив цей час?
- Знайдіть і зачитайте описи місця де відбувається дія? Чим воно незвичне?
- Уявіть: ви ілюстратор. Якими фарбами скористаєтесь? Що спробуєте зобразити?
- Як ви думаєте, що сталося на Землі та призвело до таких невітінних результатів?
- Якими змальовано людей, що зібралися на площі? Які в них обличчя? Як вони ставляться один до одного? Що їх об'єднує?
- Чому в майбутті знищують усе, пов'язане з наукою, технікою, мистецтвом?

Словничок. Вандалізм – безглузде знищення культурних і матеріальних цінностей.

Вирішення проблемної ситуації. Чи можна з ненависті побудувати щось добре, поліпшити людське життя? Навіщо влада плекає ненависть, організовуючи такі заходи?

- Чому так відбувалося, відбувається і, як передбачає автор, буде відбуватися в майбутньому? То що, науково-технічний прогрес - це погано?

Вправа розвитку критичного мислення: «ЗА і ПРОТИ НТП».

- В чому бачить порятунок людини з черги, яка виступила на захист цивілізації? На кого покладається?

- Чим завершується розповідь? Чи можна вважати фінал твору несподіваним?

Кола Вєнна «Оповідання і новела». Ознайомлення зі схемою та висновок учнів, до якого жанру слід віднести твір «Усмішка»: до оповідання чи новели.

Риси оповідання	Подібні риси	Риси новели
Розповідається про одну чи кілька звичайних у своїй буденності подій та епізодів. Детальний опис обставин події. Авторська оцінка героя та/або подій виражається в портретній характеристиці або авторських відступах.	Оповідні твори (епічний жанр), невеликий обсяг, чітко позначені сюжети з динамічним розвитком дії, нетривалим часом дії, вираженою кульмінацією і розв'язкою. Висвітлено одну-дві події з життя головного героя.	В основу сюжету покладено певний незвичайний випадок із життя людини, який має несподівану розв'язку. Описи лаконічні, використано художні деталі. Відсутня пряма авторська оцінка дій персонажів чи умов, що визначають розвиток описуваних подій.

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Робота в групах. Заповнення таблиці «Реальність, доведена до абсурду». Рей Бредбері стверджував, що «фантастика - це реальність, доведена до абсурду». Що ж абсурдного ми знаходимо в оповіданні «Посмішка»? Чому герої твору не помічають безглуздя своїх вчинків?

Дійсність	Вчинки героїв	Безглуздя ситуації

- Яку, на вашу думку, мету переслідував автор, створюючи «Усмішку»? Яка тема твору?

Думка в подарунок. Якщо ти вистрілиш у минуле з рушниці, майбутнє вистрілить у тебе з гармати. (*Народна мудрість.*) Як ці слова перегукуються зі змістом твору Р. Бредбері?

Створення «Грона знань». Проблематика твору: розвиток цивілізації, збереження природи і культури, взаєморозуміння між людьми, руйнування моральних цінностей.

VI. Підбиття підсумків. Рефлексія. Прийом «Акрохарактеристика»: означення на кожен букву назви твору «Усмішка».

Працюємо вдома. 1. Перечитайте «Усмішку». 2. Виконайте завдання 1, с. 269.